

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oulun yliopiston ylioppilaskunta kiittää mahdollisuudesta kommentoida esitettyä luonnosta. Esitys on lähtökohtaisesti kannatettava.

Tavoitteet väli vuosien hyödyntämisestä, kiinnostuksen lisäämisestä korkeakoulutusta kohtaan sekä tiedon lisäämisestä nuorten valintaan vaikuttavista asioista ovat mielekkäitä. Esityksessä on otettu huomioon vastavalmistuneiden moninaiset tilanteet ennen opiskelujen aloittamista, kuten työssäkäynti tai asevelvollisuus avoimen opintojen suorittamisen hidasteena. Kahden vuoden aika suorittaa opinnot on mielestämme erityisen kannatettava.

Vuosittain noin 21 500 uutta ylioppilastutkinnon suorittanutta jää korkeakoulutuksen ulkopuolelle, koska ei edes hae, ei saa opiskelupaikkaa tai ei ota saamaansa paikkaa vastaan. Ammatillisen tutkinnon suorittaneita ja korkeakoulutukseen hakeneita, mutta ilman opiskelupaikkaa jääneitä on vuosittain noin 3250. Vaikutusarviota siitä, miten moni opiskelija näistä tulisi mahdollisesti hyödyntämään opintoseteliä ei ole esityksessä esitetty, mutta oletettavasti määrä on merkittävä.

Huolena on, että avoimen yliopiston opiskelijamäärien kasvaessa, setelin käytön lisääntyminen vie resursseja tutkinto-opiskelijoilta. Resurssien lisääminen 20€/opintopisteeseen ja siihen sisältyvä 5€/ohjaus ei aidosti kata vielä kustannuksia, vaan taustamuistiosta ilmenee yliopistoille aiheutuvien kustannuksien määrän olevan merkittävästi isommat.

Huomioitavana asiana luonnoksessa jää yhä työttömyysetuuden ja opintosetelikokeilun erilainen velvoittavuus. Vaikka luonnoksessa on perusteltu asioiden erilaiset lähtökohdat ja hyödyt opiskelupaikatta jääneille, voi tämä aiheuttaa sekaannusta. Opiskelijan on joka tapauksessa haettava korkeakoulutukseen, vaikkakin opintosetelin osalta se on yhtä opiskelupaikkaa, kun taas työttömyysetuuden osalta se on edelleen kaksi paikkaa. Tämä voi aiheuttaa epäselvyyttä hakijoille, minkä vuoksi asiasta on ensiarvoisen tärkeää viestiä selkeästi.

Esityksessä argumentoidaan, että riippumattomuus työttömyysetuudesta mahdollistaisi valinnanvapauden koulutukseen hakeutumisessa paremmin. Kuitenkin ehtona opintosetelille on hakea silti vähintään yhtä opiskelupaikkaa, joka itsessään on myös tarpeeton rajoitus koulutuksen valinnanvapaudelle.

Kesäyliopistojen roolin huomioiminen ei esityksessä nouse mielestämme riittävään arvoon. Yliopistojen tekemät yhteistyösopimukset tuottaa kesäyliopiston kautta opintoja edellyttävät niiden järjestämistä myös tänä vuonna, mihin puolestaan esitys ei tässä muodossa mahdollista opintosetelin käyttäjien osalta. Tällä aikataululla erityisjärjestelyjen tekeminen aiheuttaa yliopistoille auttamatta lisäkuluja asian ratkaisemiseksi.

Keskisärkkä Kauko
Oulun yliopiston ylioppilaskunta

Hakoniemi Mikko
Oulun yliopiston ylioppilaskunta